

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAȚA LIBERTĂȚII BRĂŞOV

Telefon 226
Abonament anual 200 lei
Pentru streinătate 500 lei
Anunţuri, reclame, după tarif

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apare în fie-care zi de lucru

Prin lovitură de stat, guvernul Brătianu vrea să-şi impună Constituţia şi să-şi facă afacerile: naţionalizarea subsolului, restrângerea legii electorale şi a libertăţii presei.

Săntem dar în plină revoluţie de sus în jos.
„Cel ce scoate sabia, de sabie va pieri!”.

Politica guvernului Brătianu faţă de Ungaria

Veşnica acţiune necontrolată şi întârziată şi lipsa de autoritate marturisită. - Ultima surpriză a Budapestei

Diplomaţia liberală de o lipsă de orientare şi o încetineală de acţiune marturisită — când nu e prea pripită — a neglijat tocmai punctul cardinal al politicii ţării faţă de Ungaria, acţiune energică imediată pentru respectarea integrală a tratatului dela Trianon. Nici o concesione faţă de Ungaria, până la dovada precis făcută a integralei respectării a acestui tratat.

Politica faţă de Ungaria a partidului liberal, a neglijat faptul că întârzierea acestei acţiuni hotărâte va da cele mai nefavorabile rezultate. Mai mult, ea a implicat prin toate mijloacele posibilitatea factorilor din Ardeal de-a imprima caracterul care trebuia să-l aibă politica României faţă de Ungaria.

Nu mai pentru un cap strâmt de politician înrăit în metodele vechi de partid, nu era necesară prezenţa la ministerul de externe a unui Vaida sau a unui Maniu la conducerea Ardealului — până la complectă lichidare a conflictului româno-ungar, prin aşezarea definitivă a raporturilor dintre noi şi unguri, aşa cum dictează tratatele şi interesele noastre. Politicianismul liberal a îndăturat orice posibilitate de colaborare a factorilor indicaţi din Ardeal la această acţiune de hotărâtoare însemnată şi, astfel, a lipsit ţara de cunoştinţele, priceperea şi energia tocmai a celor care indicaţi să ducă lupta diplomatică cu Ungaria.

De-aci izvorăsc cele mai multe neajunsuri în politica ţării faţă de Ungaria, ca şi greşelile „diplomaţilor” liberali, cari şi-au luat în serios rolul de mediator în relaţiile dintre marile puteri aliate, tocmai când rezultatele conferinţelor, la care d-l I. Brătianu a mediat ca arbitru al Europei, au dus la critica situaţie internaţională de azi. Ca să se vadă cât de orbii de megalomanie sunt aceşti diplomaţi — este destul să cităm că până şi astăzi, când politica Angliei faţă de Franţa se marchează cu o rezervă îngrijitoare, Viitorul laudă politica de mediaţiune a şefului liberalilor.. care ar fi împiedicat ruptura între cele două State!?! E neserios chiar pentru oficiosul guvernului liberal să amintească, tocmai acum, de această „diplomaţie” liberală.

Am pomenit acest fapt ca să se poată judeca mai bine, cu câtă ușurinţă se căntăreşte acţiunea diplomatică a exponenţilor guvernului liberal, cari sânt prezentaţi fără modestie în lumina unui Poincaré, Lloyd George sau cine msi ştie care bărbat de stat european, când rolul adevărat al statului român în concertul puterilor europene este cu totul altul şi ar trebui să ducă la rezultatele pe cari ţara le aşteaptă în direcţiunea ce-o interesează în cel mai înalt grad: asigurarea păcii la graniţe şi a tuturor drepturilor ce decurg din tratatele de pace.

Ce-a făcut guvernul liberal, vreme de un an, în această direcţiune? Cari sunt rezultatele reale obţinute? Şi, în cazul special, de care ne ocupăm astăzi: a asigurat el — cu autoritatea exponenţilor săi de mediatorii în criza europeană — aplicarea integrală a tratatului dela Trianon?

Nu, hotărât nu! Insuşi ministrul de externe, întors din voiajul său diplomatic, confirmă: „dezarmarea Ungariei, impusă de tratatul dela Trianon, nu a ajuns să fie încă un fapt îndeplinit”.

Cauza? Tot d-l ministru spune: „insuficienţa măsurilor luate de comisia interaliată pentru dezarmarea Ungariei”, deşi „atât Iugoslavii, Cehoslovacii cât şi noi am semnalat, în cursul celor trei ani din urmă” această insuficienţă.

Adică, diplomaţii liberali, cari făceau mediaţiunea între Franţa şi Anglia, n'au reuşit în aceşti trei ani din urmă, cel puţin să determine marile puteri pentru o anchetă severă în Ungaria şi un control eficace al dezarmării acestui stat, conform tratatului dela Trianon.

Mărturisirea lipsei de autoritate ca să determine respectarea tratatului de către Ungaria, este paradoxală faţă de atitudinea provocatoare pe care şi-o iau diplomaţii familiei Brătianu.

Ministrul de externe recunoaşte așa dar că Mica Antantă n'a reuşit a impune această respectare a tratatului şi acelaşi ministru o mai anunţă şi întregii lumi!....

Unde este dar succesul politicii noastre externe? Unde este acţiunea hotărâtă, nu de ultima

oră, ci de prevăzătoare diplomaţie faţă de Ungaria, care nu respectă tratatul dela Trianon.

Guvernul Brătianu a alarmat ţara cu incidentele dela graniţa ugaro-română, ca apoi să ne anunţeze „surpriza” anchetei comisiei interaliatate, dela Budapesta, anchetă nefavorabilă afirmaţiunilor oficioase româneşti despre pregătirea revanşei ungare.....

Iată unde am ajuns pe urma politicii fără busolă a acestui guvern, care nu cunoaşte în întregime ei problema şi repetă, greşală după greşală, în politica faţă de Ungaria.

Ceea-ce se întâmplă în Ungaria nu este lucru nou, ci informaţiuni pozitive s'au dat guvernului din Bucureşti care tranşa însă totul cu baronul Zichy, tot astfel cum s'a închis acum conflictul cu incidentele recente dela graniţă.

Budapesta nu consideră autoritatea statului nostru şi provocaţiunile n'au încetat tot timpul celor trei ani din urmă. Atunci, care este acţiunea diplomatică a României cu succes aplicată politicii de revanşă maghiară?..

A doua lovitură de stat a Brătienilor

— Pe marginea prăpastiei. —

Am arătat că guvernul Brătianu motivează noua lovitură de stat ce pregăteşte prin votarea Constituţiei, cu argumentul care le-a slujit liberalilor pentru a grăbi serbările încoronării. Urmărind, atunci, o politică strimată de partid — folosind în acest scop serbările regeşti, cari trebuiau să fie ale ţării nu ale unui partid — guvernul Brătianu a provocat neparticiparea tocmai a factorilor reprezentativi ai Ardealului, Basarabiei şi Bucovinei — neparticiparea atelor factori cari au colaborat la unirea provinciilor româneşti cu Vechiul regat. Rezultatul a fost, astfel, tocmai contrariu de ceea-ce promisese guvernul Brătianu, streinătatea înregistrând şi ea situaţia de dezbinare, pusă atât de violent în relief, prin actul forţat al încoronării. Guvernul a silit la o acţiune comună Partidul naţional român, partidul ţărănesc şi partidul Flondor din Bucovina, punând într-o lumină nefavorabilă serbările cari trebuiau tocmai să însemne, şi pentru streinătate, o manifestaţie de solidaritate naţională.

Presă streină, în special cea engleză şi americană, au comentat atât de nefavorabil actul de violenţă al guvernului, reŝfrângând antipatia ce provoca acest act, asupra ţării. Criticele americane prezintau necruţător situaţia, prin aceea că se remarcă neplata cuponului datorită ţării în America în momentul când acasă se cheltuiau sute de milioane cu „serbări inutile” ce nu aveau nici asentimentul întregului popor român.

Acelaş lucru se repetă astăzi — cu circumstanţe agravante — cu motivarea loviturii de stat, prin votarea Constitu-

ţiei. D-l Brătianu caută să convingă că este absolut necesar pentru consolidarea României noi votarea unei constituţii unitare — ori-care ar fi — şi d-ŝa, având una gata, e dispus să fenească cu ea ţara.

În această Constituţie se ascunde, însă, întreg izvorul de viaţă al partidului liberal, care se vede ameninţat cu totala lui d-strugere de către curentul democratic sănătos ce tinde şi va veni la guvern.

Procedând exact ca şi cu serbările încoronării — d-l Brătianu vrea să se creadă că fără Constituţia nouă, ţara şi Coroana nu se pot consolida, mai ales în împrejurările de azi.

Ce se va întâmpla în realitate, admittând că se va produce şi a doua lovitură de Stat a familiei Brătianu?

Toate partidele din opoziţie — cari reprezintă voinţa liberă a ţării — nu recunosc Constituţia liberală. Aşa dar, nu vom avea nici Constituţia veche nici pactul fundamental al unirei, — nici o Constituţie nouă. Vom fi aşa dar în stare de revoluţiune, ceea-ce se poate afirma că începe din momentul loviturii de Stat de sus în jos, pe care partidul liberal o încearcă.

Cu ce garanţii noi a fost mărit creditul ţării noastre în afară, dacă streinătatea (de care atât de mult ţine cont d-l Brătianu, atunci când vrea să-şi motiveze în interior actele sale reacţionare) va constata starea faptică reală a ţării: guvernul liberal, prin lovitură de Stat de sus în jos, vrea să impună o Constituţie refuzată de popor, nefiind recunoscută şi respectată de partidele opoziţiei care singure reprezintă voinţa ţării liber exprimată?

Dacă guvernul din Bucureşti ar avea autoritatea adevăratului guvern al ţării înconjurat de încrederea unui Parlament al poporului nu al unei familii, de sigur că acţiunea sa diplomatică ar fi avut alte urmări şi, printr-o chibzuită dar energică politică faţă de Ungaria, ar fi putut impune până azi respectarea tratatului dela Trianon. Fiindcă nu este de-ajuns să afirme ministrul de externe al guvernului Brătianu că „România se bucură de situaţia ce i se cuvine (sic), că se apreciază în streinătate tendinţele pacifice ale politicii noastre şi storfările noastre de consolidare internă” — deoarece rezultatele pe care le aduce diplomaţia noastră nu sunt conforme cu aceste declaraţii. Şi trebuie să remarcăm aci că, cu totul altă autoritate avea politica României în Mica Antantă şi în concertul European, atunci când Take Ionescu reprezinta ţara, fără să-şi dea aere de mediator în crizele europene ci era statornic apărător al unei idei clar şi precis pusă în aplicare: mărirea prestigiului ţării şi al Micii Antante, prin constrângerea învinşilor la respectarea tratatelor de pace.

Politica externă liberală trebuia să urmeze întocmai şi să desvolte politica d-lor Vaida şi Take Ionescu, ocolind erorile păgubitoare ţării.

Pentru aceasta trebuia guvernului Brătianu, înainte de toate, înţelepciune şi autoritate în interior plus o cunoaştere a întregii probleme ungare în amănunt, ceea-ce n'a avut.

Cu regret o constatăm — fiindcă jocul diplomaţiei liberale se face pe spatele ţării — dar săntem datori a o constata fără nici un menajament.

Aşa dar evidenţierea unei stări de revoluţie cu urmări incalculabile — situaţi care nu poate da nici o garanţie nu numai streinătăţii dar nici pentru consolidarea în interior a ţării.

Guvernul Brătianu împinge astfel ţara la marginea prăpastiei — şi încearcă să târască după el prestigiul Coroanei, tocmai prin aceea că afirmă a avea, pentru lovitură sa de Stat, încrederea Regelui.

Este un act nebunesc care va fi împiedicat cu orice jertfe din partea adevăraţilor conducători ai poporului.

O declaraţie a d-lui Vaida

D-l Vaida-Voevod a sosit ieri seară în Capitală, d-ŝa l-a făcut ziarului „Lupta” următoarele declaraţiuni:

„Am sosit în Capitală în dorinţa de a mă informa asupra situaţiei politice în genere. Nu am avut timp să iau contact cu nici un fruntaş al Partidului naţional aflători în Capitală, nici să aflu cu mai multă precizie intenţiunile opoziţiei faţă de guvern. Ţin însă să desmint categoric toate zvonurile cari au circulat pe seama lipsei de solidaritate care ar exista în rândurile Partidului naţional, în ceea-ce priveşte acţiunea politică împotriva guvernului.

Partidul naţional a început lupta pe care o va duce strâns uniţi la bun sfârşit”.

Cercul central de studii al Partidului național român.

Despre constituirea Cercului central de studii al Partidului național român, care a avut loc Duminică la București, ni se mălcomunica următoarele amănunte:

Secțiunea organizării și a informațiilor se va ocupa cu chestiunile referitoare la organizațiile de partid, la relațiile dintre partide, la colaborări și conflicte politice, la programe politice, la discuțiuni principale în luptele politice din trecut.

Secțiunea de drept public se va ocupa cu materialul necesar pentru legiferarea referitor la legile constituționale și administrative și cu aplicarea lor.

Secțiunea economico-financiară se va ocupa cu chestiunile referitoare la finanțe, comerț, industrie, agricultură, silvicultură, domenii și în general cu toate problemele economice și financiare.

Secțiunea juridică se va ocupa cu chestiunile referitoare la legile de organizare judecătorească, de drept civil, penal, comercial, procedura civilă și penală etc.

Se va ocupa în general cu legiferarea, ea va redacta în formă definitivă proiectele pregătite de celelalte secțiuni.

Secțiunea tehnică se va ocupa cu chestiunile referitoare la comunicațiuni (Navigațiunea, C. F. R., Drumuri, Poșta-Telegraf-Telefon, T. F. F., Aviație), construcțiuni edilitate și în general de orice lucrări publice.

Secțiunea sociologică și a armoniei sociale se va ocupa cu chestiunile de igienă publică și socială, organizarea corpului medicilor și a farmaciștilor, protecțiunea femeilor și minorilor, ocrotirea orfanilor, văduvelor și invalizilor și în general cu asistența socială.

Secțiunea învățământului public și al cultelor se va ocupa cu chestiunile referitoare la învățământ, organizarea cultelor, educațiune și în general cu propaganda culturală.

Secțiunea apărării naționale se va ocupa cu chestiunile referitoare la apărarea țării, organizarea armatei, serviciul gendarmeriei în legătură cu poliția și Siguranța generală a statului.

Secțiunea afacerilor externe se va ocupa cu toate chestiunile externe ale Statului, organizarea corpului diplomaților și consular, relațiunile dintre state având în vedere și tratatele recente, convențiunile secrete dintre state, convențiunile comerciale și în general cu

ori-ce convențiuni militare și economice, precum și cu propaganda în străinătate.

Secțiunea presei se va ocupa cu toate chestiunile privitoare la presă în special și în general la toate mijloacele de publicistică.

Aceste secțiuni vor avea un birou special al presei, care va aduna din ziare și în general din ori-ce publicațiuni române sau străine toate chestiunile referitoare la România și ori-ce chestiuni ar interesa în mod oare-care Cercul central de studii.

Numărul secțiunilor de lucru ale Cercului de studii nu este limitat. Comitetul de conducere al Cercului are dreptul să înființeze secțiuni noi ori de câte-ori va fi nevoie.

Pe lângă Cercul central de studii va funcționa un birou central al cercurilor de studii ale Partidului național român. Acest birou va fi dirijat de către Comitetul de conducere al Cercului central de studii al Partidului național român și va avea ca principală îndatorire ca să facă legătura între Cercul central de studii și celelalte Cercuri ale Partidului național român.

Știri din Banat

Timișoara, 20 Ian.

Un cor al orașului Timișoara. Conservatorul comunal din localitate, al cărui harnic director este celistul N. Papanoglu, a luat inițiativa înființării unui cor artistic al orașului Timișoara. Membru al acestui cor poate fi oricare cetățean, care posedă limba românească, indiferent de naționalitate.

Un atac sângeros în comuna Ohaba-Mutnic. Locuitorul Petru Vernica din comuna Ohaba-Mutnic (jud. Caraș-Severin), a fost atacat de către un individ necunoscut în apropiere de gara Ohaba. Vernica a fost adus la spitalul de Stat din Timișoara, cu răni grave la cap. Jandarmeria din Ohaba cercetează.

Muncitorul Stefan Iari a fost găsit înghețat azi de dimineață în pivnița casei cu nr. 6 din str. Sfi. Ion. Bătrânul muncitor a fost dus la spitalul de Stat.

Voci de presă.

Scandalul cu exproprierea din Ardeal

Se impune o revizuire.

Pretutindeni exproprierea a fost și este încă prilej de abuzuri și de scandaluri. Opera mare, quasirevoluționară, menită să curme definitiv o problemă, care a zguduț când-va însăși imperiul roman, și care a frământat conștiința mai toată istoria noastră trecută, învenind-o cumplit în ultimile 3 sferturi de veac, încăpută pe mâna deprinsă să stoarcă tot a guvernărilor de azi, a devenit un fel de nenorocire perpetuă și pentru cei care trebuiau expropriați și pentru cei cari trebuiau împrietăriți. Și cât timp va mai fi ceva de stors din această chestie, ea va continua să dureze, să rămâie pendinte sub o formă sau alta, spre disperarea acestei țări. În afară de demagogia oficială a mai tuturor guvernelor dela războiu încoace și de jeganăneala clandestină, care a devenit un fel de profesiune a acolișilor lor, toată marea operă a exproprierei se reduce, până acum, cel puțin, la zdruncinarea proprietății economice a acestei țări, cu toate repercusiunile inerente ei.

Ecourile abuzurilor și scandalurilor se ridică din toate părțile țării; nicăeri însă violența lor nu este uai mare ca în Basarabia și în Ardeal.

Scandalurile cu exproprierea bunurilor absenteiștilor și de mână moartă din Ardeal întrec orice închipuire. Deși prin lege, toate aceste bunuri trebuiau expropriate în întregime, totuși prin interpretări îndrăznețe, care nu s-nici mai mult nici mai puțin de cât suprimarea pur și simplu a legii, interpretări impuse une-ori de însuși ministrul agriculturii, n-au fost expropriate decât numei acele bunuri de care nu s-a ocupat nimeni. Orice absenteist sau orice instituțiune care a vrut să-și salveze domeniile dela expropriere, a găsit în totdeauna mijlocul de a izbui. Și calea era una singură: o tocmeală mai mult sau mai puțin laborioasă, dar în totdeauna foarte fructuoasă și textul legii rămâne literă moartă.

Acum în urmă ne vine ecoul exproprierei domeniilor private din Cluj; în urma unor mari sume de bani se scu-

tesc dela expropriere 40.000 de po-goane când trebuiau să fie expropriate în întregime!

Când în vechiul regat să ciuntesc proprietățile jărănești de 100 hectare și chiar mai mici, în Ardeal se lasă aproape neatinsă toate domeniile și pădurile absenteiștilor și instituțiilor! Scandalul este prea mare, nedreptatea și mai mare pentru ca lucrurile să rămână astfel.

O revizuire se impune. Ea se va face cu siguranță. Ori ce guvern conștient, va socoti de cea mai de căpetenie a lui datorie ca să revizuiască exproprierea mai ales în Ardeal, și fiindcă escamolarea legii nu s-a putut face de cât prin corupțiune, — din partea autorității care se lasă coruptă din partea proprietarilor cari corup, — e bine, ca proprietarii, ori cari ar fi ei, să știe de pe acum ce-i așteaptă. Legea-i lege; ea va sfârși prin a fi aplicată integral. Nici o hotărâre, ori ce filieră ar fi parcurs, nu va putea rezista. Tot ce este viciat prin corupere, nu va fi niciodată definitiv.

Aviz corupătorilor. „Epoca“.

Mina de cărbuni „Concordia“ dela Vulcan. Ni se comunică că în 17 l. c. a avut loc examinarea oficială a liniei ferate industriale, într-o lungime de 79 chilometri, care leagă stațiunea Codlea cu mina de cărbuni, situată lângă comuna Vulcan. Examinarea a avut loc în prezența autorităților C. F. R. și ale județului Brașov. Linia, care a fost construită de inginerul Badinsky, duce peste câteva poduri dealungul graniței vestice a Țării Bârsei până la rezervoarul de cărbuni, în care încap 100 vagoane cărbuni, cari se pot scurge imediat în vagoanele sosite la fața locului Grupa Carol Czell a firmei Frideric Czell tolosește deocamdată această linie pentru a aproviziona cu cărbuni întreprinderile industriale ale firmei. Mărindu-se cu timpul producția cărbunelui și ameliorându-se legătura C. F. R. cu această linie, se vor putea acoperi și celelalte nevoi ale Țării Bârsei. Această linie industrială are însă industrial a deosebită importanță pentru aprovizionarea cu cărbuni a acestui colț de țară și de-aște priceperea prevăzătoare a firmei F. Czell, grupa Carol Czell.

Alegerea rectorului Universității din Iași s-a fixat pe ziua de 6 Februarie. (Rador.)

Descoperiri istorice la Curtea-de-Argeș

— Mormântul descălciătorului Negru-Vodă. —

Ziarul „Adevărul“ publică un extrem de interesant articol informativ, despre descoperirile istorice, făcute de curând la Curtea-de-Argeș, prin săpăturile dela Biserica Sf. Nicolae Domnesc.

Cinstea de-a fi descoperit inscripția ctitorială, este a pictorului Teodorescu, iar descifrarea ei a d-lui profesor St. Nicolaescu, unul din slaviștii noștri de seamă.

Reproducem din articolul în chestiune următoarea parte interesantă:

Începând cu Sulzer și apol Rösler, cei doi istorici streini cari — după spusa savantului nostru Hașdeu — „șterg cu buretele“ ori-ce urmă de întocmire în stat a Țării-românești, o seamă de cărturari români pun la îndolală existența istorică a descălciătorului Radu Negru-Vodă mare herțog pre-Amiaș și pre-Făgăraș care „ridicatu-s-au de acolo cu toată casa lui și cu mulțimea de noroadă“ — spune cronica noastră anonimă — și a descălcat „fînd cursul anilor 6798 (1290)“ la Câmpu-Lung iar de-acolo la Argeș, unde — mai confirmă și cronica lui Constantin Căpitanul — „au făcut scaun, făcând carți domnești și biserică care și până astăzi este“.

Astea sunt faptele pe cari „Școala nouă“ le-a contestat admijând anul 1301 ca început al înființării Țării-românești și de aci, „ab uno disce omnes“ spune proverbul, s'a răspândit credința că spusele cronicelor noastre n-au nici un temel, sunt simple basme românești, iar „legendarul Negru-Vodă este un personaj mitic“.

Savantul Hașdeu — marele nostru istoric — ispitit de această problemă istorică și voind să implinească o lacună, în monumentală sa lucrare — cântul lui de lebadă — „Negru-Vodă“, afirmă cu tărie că Radu Vodă-Negru a domnit între anii 1230—1245, el fiind jacele care a

apărat Oltenia în contra lui Conrad și care în anul 1241 a dat piept cu țării lui Orda în „Țara Aluta“ după cum mărturisește cronica persană a lui Fazellullah-Rașid care-l numește „Bazarabam“.

Bazat pe această fântână istorică și multe alte dovezi, Hașdeu demonstrează existența lui Radu-Vodă-Negru descălciătorul, în vreme ce alți istorici de-a noștri susțineau că Negru-Vodă al cronicii și al tradiției este „Radu-Vodă, tatăl lui Mircea-cel-Mare“, iar alții nu se sfiau să răspundă că savantul nostru cărturar Hașdeu este: „un farsor burduf de carte, ajuns spiritist la bătrânețe“.

Așa-der rămânea să se afle dacă biserica Sf. Nicolae Domnesc este zidită de Radu Negru-Vodă al cronicarilor noștri, cel dela 1290 și prin urmare, monumentul aparține secolului al XIII-lea; sau este ridicată de Radu-Vodă, cel dela 1374, fiul lui Alexandru Basarab și a celei de-a doua soții a sa, catolica Doamna Clara, soțul grecoacei din Bizanț, Doamna Kalinikia, din a căror căsătorie s'a născut Mircea cel Bătrân — și în cazul acesta, monumentul aparține secolului al XIV-lea.

Există sau nu există, un Negru-Vodă, descălciător la 1290?.. În rezumat asta este întrebarea.

Ei, uite că există.

În ziua de 10 Decembrie 1922, d-l St. Nicolaescu, a fost chemat la Curtea-de-Argeș, ca să descifreze și să traducă noile inscripții ce se descoperiseră, și iață povestirea plină de emoțiune a d-lui Nicolaescu:

„După ce am citit inscripțiile, observ deasupra portretelor ctitorilor, Io Radu Negru Vodă și Ana Doamna, urmele unei alte inscripțiuni slovenești, căreia nu i se dase atenția cuvenită. Am citit acolo cuvintele: Zemi Ungrovlahia și mi-au fost de-ajuns, ca să pot prețui

pe dată valoarea nebănuită a acestei inscripții“..

Și în adevăr, pictorul d-l Teodorescu spală această inscripție slovenească, atât cât s'a putut păstra, și d-l Nicolaescu reușește să descifreze următorul cuprins al ei:

„Io Radu Voevod întru Cristos Dumnezeu drept credinciosul și singur stăpânitorul Domn al Țării Ungrovlahiei și a tot jîntul Vidinului“.

Asta este Negru-Vodă descălciătorul cronicilor noastre, cel dela 1290, pe care-l cătam toți cu mințile infierbântate și nu puteam să dăm de urma lui. El este Basarabul cronicii persane, care s'a sumețit să dea piept cu țării în „Țara Aluta“. El și cu soția lui, Ana, sunt ctitorii bisericii Sf. Nicolae Domnesc din Curtea-de-Argeș, unde și-a făcut „scaun și curte domnești“. Acum putem afirma că monumentul istoric din târgușorul Argeș este din secolul al XIII-lea.

Față cu această descoperire, teoria „școalei celei noi“ cade, adică cea care spune că Radu Vodă cel dela 1374 este Negru-Vodă al tradiției Radu Vodă, tatăl lui Mircea cel Bătrân, nu poate fi confundat cu Radu Vodă, descălciătorul, pentru motivul că: pe soția lui o chema Kalinikia, pe când pe soția strămoșului său „descălciătorul“ o chema Ana. Dela această descoperire Negru-Vodă al tradiției nu mai este un basm popular sau o legendă, mormântul lui a fost găsit în biserică și după cum spune d-l St. Nicolaescu, el este acela care:

„Într'un sarcofag de piatră zac înlins pe spate, cu mâinile încrucișate pe piept, scheletul voevodului Radu Negru, în mantie de purpură, presărată cu perle prinse în unele locuri cu fluturi de aur; pe cap poartă coroană domnească, lucrată cu iscusință din sârmă de aur și împodobită cu perle; tunica voevodului vine potrivită pe corp și încheiată în față cu un rând de bumbi de argint auriji, plăși, așezați la un centimetru

unul de altul, având pe ei o stemă care reprezintă un scut despiciat, în primul cartier fasciat, în al doilea plin, este stema familiei domnitoare a Basarabilor. Gulerul tunicii are o bogată broderie de mărgăritare de forma unui șarpe încolăcit. Aceeș decorațiune se află și pe mânecile cu manșetele largi, împodobite și ele dela cot până la mână cu un rând de nasturi mai mici, având pe ele scuturi cu stema de mai sus. Marginile mânecilor către mână au dedesubt o bogată țesătură de mărgăritare dispuse în șiruri. Mijlocul corpului e încins cu o splendidă cingătoare, brodată cu fir de aur, care se încheie cu o prea frumoasă pafă de aur în grotate cam de jumătate kgr., reprezentând un castel medieval de o rară frumusețe, mărginit de două turnuri. În balcoanele dela castel, sus, deoparte și alta a portalului, apar: în cel din dreapta, un tânăr cavaler; iar în cel din stânga, o tânără nobilă, în costume medievale, ce-și grăesc unul altuia. În portal se vede o figură mitologică: o lebadă cu cap de femeie „Leda“, mama lui Castor și Polux. Pafăta este hotărât, de proveniență apuseană, italiană.“

Laborator Roentgen modern, cu aparatele cele mai noi, uzina electrică proprie, sub manipulara Dr. Papp Ludovic, Str. Orfanilor 25. Medic conducător Dr. Iulu Fischer, specialist. Fotografii și transluminări precum și vindicări cu razele Roentgen și cu raze ultraviolete (cvarț), zilnic și în ori-ce oră din zi.

Băile de aburi și vană ale Eforiei școlare vor fi deschise, până la alte dispozițiuni, numai în următoarele zile de peste săptămână: Marța, Miercurea, Sâmbăta și Duminica dela 8—12 și 2—6. Baie de aburi pentru bărbați va fi: Marța, Sâmbăta înainte de amiază și Duminica, iar pentru femei: Miercurea și Sâmbăta după amiază.

Administrația Băilor.

ULTIMA ORA

Lupta opoziției în contra regimului liberal.

București. (Rador.) — Numeroși parlamentari și fruntași ardeleni ai Partidului național român în frunte cu d-l *Alexandru Vaida-Voevod* au sosit aici, pentru a lua parte la consfăturile comitetului executiv.

București. (Rador.) Generalul Averescu sosind în Capitală, au avut loc întrevederi între d-sa și șefii opoziției pentru a stabili un procedeu comun cu prilejul redeschiderii parlamentului.

București. (Rador.) *Din loc competent se anunță că între partidul țărănist și Partidul național român s'a realizat o apropiere.*

O mare catastrofă la Berlin.

14 morți și 16 răniți.

Berlin. (Rador.) — O casă de fier „Wertheim”, așezată în etajul al 6-lea al edificiului ziarului „Berliner Tageblatt”, a spart podeala etajului 6 și în urma greutății sale, a căzut până în parterre trecând prin plafonurile și podelele etajelor de sub ea. Au fost ucise 14 persoane, iar altele 16 au fost greu rănite.

Situația în ținutul Ruhr.

Paris. (Rador.) — După știri din Düsseldorf, liniștea s'a restabilit în regiunile ocupate. Minerii au încetat greva, reluând lucrul.

Noi înzăpeziri

Astăzi dimineață am fost înșelinați că trenul accelerat care vine de la București și care trebuia să sosească în gara Brașov încă de astă-noapte la ora 2, n'a sosit încă.

Interesându-ne de cauza acestei mari întârzieri, ni s'a comunicat că trenul se află înzăpezit de câteva ore între Azuga și Predeal în locul numit „Malul Ursului”. Toate încercările făcute de a porni din loc au fost zadarnice, până n'au venit în ajutor patru locomotive din Predeal.

În regiunea muntoasă a bătut peste noapte un vifor puternic, care a acoperit înia ferată cu un strat gros de zăpadă în locurile mai puțin ferite.

Toate trenurile au suferit întârzieri din această cauză.

Trenul accelerat No. 9 a sosit la Brașov astăzi la ora 11 a. m. cu o întârziere de 9 ore.

Ojaza cu trenurile posta de provincie a suferit și ea întârzieri.

SCRISOARE DIN GERMANIA.

Boicotul contra Francezilor și Belgienilor

Berlin, 20 Ianuarie.

Ocuparea ținutului Ruhr de către trupele franceze a dat semnalul unor serii nesfârșite de măsuri provocatoare luate de autoritățile germane centrale pentru a înăspri conflictul franco-german. În loc ca guvernul german și emisarii săi să păstreze sângele rece căutând în situația critică dată o destindere a raporturilor încordate, cercurile germane se înțelețesc cu fel de fel de apucături pentru a provoca pe Francezi.

Astfel aici la Berlin s'a organizat o acțiune de boicotare generală a Francezilor, care s'a estins deja și în alte centre germane. Intre altele „Uniunea oțelurilor berlineze” a luat hotărârea să nu mai primească spre găzduire clienții Francezi și belgieni, să nu mai pună la dispoziția oaspeților ziare franceze și să nu mai primească ca plată bancnote franceze și belgiene.

Paralel cu această acțiune autoritățile superioare germane din Prusia, Bavaria, Hessen și Odenburg au dat avizuri ca dispozițiile luate de Francezi și Belgieni în teritoriul ocupat, să nu fie urmate de către funcționarii germani. Deasemenea s'a oprit participarea la ședințele curților mixte de arbitraj, instituite prin tratatul de la Versailles, a delegațiilor și reprezentanților germani.

Toate aceste măsuri, în loc să calmeze spiritele, produc agitație și ură reciprocă.

Din Viena sosesc aici știri analoge. În semn de protest în contra ocupării teritoriului Ruhr cercurile artistice germane din Austria au pornit o viasă mișcare pentru a scoate din repertoriul teatrelor austriace piesele franceze. Astfel deputatul pangerman dr. Hampel s'a prezentat directorului „Burgtheater”-ului, Paul-

sen, protestând în contra reprezentării proiectate a piesei lui Rostand „Cyrano de Bergerac”. La Innsbruck au avut loc demonstrații cu prilejul reprezentării piesei „Tartuffe”. Publicul striga: Jos cortina! Rușine, Rușine!

Sunt temeri că agitațiile, susținute de o mână lungă, vor produce și încercări între populația germană și Francezii stabiliți prin orașele germane și austriace.

Cor.

3531

1-0

Casele din Brașov încep să se prăbușească

Am avertizat într'un număr trecut pe proprietarii de case și autoritățile, ca să se ia măsuri pentru curățirea acoperișelor caselor ca să se prevină alte nenorociri și chiar catastrofe.

Nu știm, dacă s'a dat cuvenita atențiune avertismentului nostru, dacă însă nu s'a făcut nimic până acum, atunci faptele întâmplate azi vor deștepta la realitate pe cei vizati.

Prăbușirea casei Nr. 9 din Târgul Cailor.

În urma cantităților enorme de zăpadă, cari au căzut la Brașov, au început să se încovoaie mai multe acoperișuri de case. Cu deosebire cele acoperite cu șindile sunt amenințate să se prăbușească în fiecare clipă. Astfel azi dimineață pe la ora 9 jum. acoperișul casei Nr. 9 din Târgul Cailor, proprietatea d-lui avocat dr. Ienei, s'a prăbușit complet producând o mare panică între locatari.

Ravanile zăpezii

Acoperișul fiind din șindile n-a mai putut suporta enorma masă de zăpadă acumulată.

Cu prilejul prăbușirii acestui acoperiș s'a constatat că lemnul intrase în putrefacție. Proprietarul voise vara trecută să repare acoperișul, însă cu condiția ca locatarii să fie evacuați. Locatarii opunându-se, neavând unde se muta, s'a iscat un proces, pe care proprietarul l-a pierdut.

În urma prăbușirii acestui acoperiș, amenință să se prăbușească și plafonul casei, astfel că locatarii vor fi nevoiți să-și găsească alt adăpost.

Din acest prilej, facem din nou apel la proprietarii și autorități, ca să curețe de urgență acoperișele caselor, cu deosebire acele cari nu mai pot oferi o garanță sigură că vor putea rezista.

INFORMAȚIUNI

Celebru scriitor, Max Nordau, autorul cunoscutei opere atât de discutate „Minciunile convenționale”, a murit la Paris.

Împreună cu Hertzl, Max Nordau a fost unul din întemeietorii mișcării sioniste.

Leul la Bursa din Paris este în cădere vertiginosă. Pe ziua de ieri înregistra 7.65 franci sută de lei.

Lira sterlină cotează 980 lei. Coroana cehoslovacă atinge un curs neînregistrat până astăzi: 5.85 lei.

Edificiul postal din Careii-mari a fost distrus ieri de un mare incendiu care a prefăcut în cenușe întreaga arhivă, casele de bani și toate instalațiile telefonice și telegrafice. Lucrările de salvare ale pompierilor au fost împiedicate din cauza înghețului. (Telegr.)

Din Paris se anunță, că secretarul de redacție al ziarului „Action Francaise” Marius Plateau a fost asasinat în redacție de către anarhista Germaine Beston. Se crede că atentatul era pregătit pentru asasinarea lui Leon Deaudet. Ucigașa este în vârstă de 20 ani.

Arestarea exprimarului Ducar. La petrecerea aranjată în 19 l. c. de Corpul Pompierilor din Râșnov exprimarul Ducar a provocat un scandal enorm, luând la bătaie pe-un plutonier, care s'a ales cu răni grave. În urma celor întâmplate, primarul Ducar, cumnatul său Gheorghe Neculoiu și N. Butnar au fost deținuți, escortați de jandarmi la Brașov și înaintați eri parchetului.

Pregătirile pentru Balul mascat „Brașovia”, care va avea loc la 27 curent în salele Redutei, sunt terminate. Invitațiile s'au trimis deja, iar persoanele cari nu au primit sunt rugate să ceară acestea dela președintele Clubului, Str. Orfanilor 25, telefon Nr. 381. Inceputul balului la ora 9. 1-1 3530

Locul de patinaj „Brașovia” după mari sforțări a fost deschis aseară. Comitetul conducător n'a cruțat nici o jefă pentru curățirea locului înzăpezit, ca astfel să se achite față de publicul brașovean și în deosebi față de abonați.

Un tablou demn de văzut oferă masa considerabilă de zăpadă adunată de pe gheață. Patiajul e deschis în fiecare zi între orele obicinuie. 1-1 3530

Aflăm cu plăcere că d-l prof. M. St. Ionescu-Balea a obținut titlul de doctor în științe dela Universitatea din Paris, cu mențiunea „très honorable”. Teza d-sale de doctorat: „Les dunes de l'Olténie” a fost publicată și în „Revue de Géographie annuelle” din Paris.

D na Marioara Popescu-Buzău în amintirea jubileelor ei frați decedați Ioan și dr. Ștefan Mircan, dăruiește pentru Masa studenților dela liceul „Andrei Șaguna” 1000 lei. Mulțumiri. — Direcțiunea.

Serata dansantă costumată, fără mască, anunțată de Reuniunea femeilor-romano-catolice din Brașov pe ziua de 1 Februarie în sălile Redoutei, se va ține. Comitetul aranjator nu trimite invitații speciale și amatorii sunt invitați pe această cale. Va cânta orchestra lui Pusztai Béla, iar muzica dansurilor moderne de către un „Jazz-Band” anume angajat pentru aceasta. Comitetul aranjator s'a îngrijit de mâncări calde și reci precum și de beuturi excelente. Costumul nu e obligator. Biletele se pot cumpăra înainte în prăvălia firmei: E. Bologa, Czink & Werzar (Târgul Grăului) și I. Hackmüller (Str. Principele Carol 23).

Abonamente la Gazeta Transilvaniei se pot face ori și când timp mai îndelungat sau îndelung.

Doamna Henrieta Alexandrescu aduce vilele sale mulțumiri Domnului General de Divizie Scărșoreanu și Domnilor Ofițeri din garnizoana Brașov, pentru binevoitorul concurs și participarea la înmormântarea prea iubitului său soț Lt.-Colonel Haralamb Alexandrescu.

Asemenea mulțumește Direcțiunei Liceului de fete Principesa Elena, Corpului profesoral și elevilor, precum și tuturor prietenilor și cunoșcuților, cari au însoțit până la locașul de veci rămășițele pămintestii ale regretatului său soț.

Cețiți și răspândiți
GAZETA TRANSILVANIEI

Pentru a face posibil și celor cu stare materială mai puțină să se îmbrace cu toată scumpetea, în mod corăspunzător situației pe care o ocupă, am deschis în depozitul meu o secțiune pentru cei cu

STARE MIJLOCIE

353

unde se pot confecționa în mod solid:

15 0

costume de bărbați din stofa de lână veritabilă cu Lei 1600-2000
paltoane de iarnă din stofa de lână veritabilă cu Lei 1800-2000

MAGAZINUL DE HAINE

M. NEUMANN,

VENA.

BRAȘOV.

Traversarea deșertului „Sahara”

În toată preocupările politice de ordin intern și extern s'a îndeplinit un eveniment mondial, care a fost prea puțin relevat și apreciat de presa noastră. Grație unei energii, care nu cunoaște piedeci nici oboseală, s'a săvârșit zilele trecute una din cele mai mari fapte pe terenul explorării unor ținuturi, până acum prea puțin cunoscute. O caravană echipată de fabrica franceză de automobile „Citroeni” și înzestrată cu niște automobile speciale numite „Auto chenilles”, a traversat deșertul Saharei, pornind de la Alger (Africa) și sosind la localitatea Timbucu de pe Nigr.

Efortul făcut cu acest prilej este într-adevăr de admirat când ne cugetăm, că distanța parcursă prin deșertul Saharei este de 3200 kilometri. Misiunii de exploratori i-au trebuit 20 zile, ca să parcurgă această distanță în mijlocul celor mai mari piedeci posibile.

Drumul traversat duce prin cele mai necunoscute părți ale deșertului, cari sunt poreclite de către populația arabă cu numele de „țara setei și a groazei”, fiindcă acest ținut n'a fost călcat nici odată de picior de om.

Că s'a putut ajunge acest record, este a se mulțumi noului sistem de automobile, cari au putut învinge toate piedecile, răzbind prin cantitățile enorme de nisip, cari acopereau deșertul cât și dealurile și văgăunele deșertului.

Expediția a parcurs zile întregi sute de kilometri, fără a da de-o vietate, cu atât mai puțin de oameni.

Traversarea deșertului Saharei este, fără îndoială, un eveniment epocal, care în același timp constituie un titlu de glorie pentru industria franceză de automobile.

Din public

Asociație... sau Paravan?

Primum cu întârziere prin postă următoarele: Asociația profesorilor secundari din Brașov, în ședința din 8 Decembrie 1921, a luat următoarea hotărâre, publicată de secretarul Asociației în „Gazeta Transilvaniei”, nr. 274 din 13 Decembrie 1921:

„...iar pentru Brașov „Asociația prof. sec.” din localitate să intervie, de câte ori se declară vreo vacanță de direcție, la Comitetul central al Asociației Generale a prof. secundari, ca acesta să stăruie pe lângă Minister, ca alegerea să se facă de corpul profesoral al școlii respective. În felul acesta alegerea directorilor rămâne o chestiune pur școlară încetând de a mai fi și una politică, de cele mai multe ori în rândul întâi politică, și nu se va mai decide în cluburile, mereu în căutare de partizani ale diferitelor partide.”

Profesorii liceului real din Brașov au făcut două alegeri de directori:

Una în persoana subscribului, care nu face politică, prin conferința profesorală din 12 Octombrie 1921, recomandată oficial Ministerului Instrucției cu rap. Nr. 121/920; alta în persoana d-lui C. K. Ionescu, președintele Asociației, care se înscrișese proaspăt la liberali, fără conferința profesorală, în mod ocult, în Martie 922, dusă la Minister în particular de către d-l Ionescu.

Delegații liceului real în Comitetul Asociației locale, — d-nii profesori P. Teodorescu, M. Blescu și maestrul D. Teodorescu — n'au înștiințat comitetul Asociației despre nici una din aceste alegeri; de aceea nici Asociația din Brașov n'a intervenit la Asociația Generală din București, și deci nici aceasta n'a sprijinit la Minister pe nici unul din cei doi candidați.

Prin urmare hotărârea Asociației brașovene din 8 Decembrie 1921 a fost nesocotită.

Cu toate acestea în „Gazeta Transilvaniei” No. 208 din 27 Septembrie 1922, cei trei delegați au declarat, sub semnătură proprie, că numirea de director a d-lui C. K. Ionescu s'a făcut în urma recomandării profesorilor „potrivit hotărârii luate în ședința din 8 Decembrie 1921 a „Asociației profesorilor sec. din Brașov”.

Deci 3 in-l din comitet au dat în public o declarație falsă, care privește pe întregul comitet, inducând în eroare, cu bună știință și rea credință, publicul, care nu știe cum stau lucrurile.

Fapta mai gravă este că d-l C. K. Ionescu, care, ca președinte, a influențat comitetul Asociației să ia hotărârea din

8 Decembrie 921, împotriva amestecului politice în școală, se înscrie la clubul liberal din Brașov, în Martie 922 tocmai când a candidat la direcție; iar cei trei delegați ai Liceului real, — dintre cari doi liberali și unul rudă cu d-l Matei dela Cluj — au acoperit cu numele Asociației un act de politicianism, arbitrar și nedrept al guvernului liberal. Aceasta e tocmai contrariu deciziei Asociației din 8 Decembrie 921.

Întreb pe ceilalți colegi din comitetul Asociației prof. sec. din Brașov, și pe d-l președinte al Asociației Generale, dacă aprobă asemenea procedee în contradicție cu însuși scopul Asociației.

Ion Todicescu.

Cinema-Apollo

(Teatrul Național)

Joi 25 și Vineri 26 Ianuarie

Dr. Mabusse

Partea II.

În rolurile principale Rudolf Klein Ragge (în 12 roluri) And Egede Nissen, B. Götzke

3-3

Steno-dactilografă

cunoscând perfect germană și română se caută de o fabrică din Brașov. — Oferte sub H. W. la ziar. 3529 2-3

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică, că la mieznoapte de orașul Brașov, între șoseaua Feldioara și drumul Stupinilor, la depărtare de circa 1700 metri de linia ferată, se vinde o suprafață de 13 jugăre 400 st. pătrați pământ arabil.

Amatorii se vor adresa subsemnatului.

Dr. David Bleahu,
notar public

3516 5-7

Brașov, str. Porții 67.

SEMINTE

de trifoiu și luteră

cumpărăm în orice cantități și pe prețurile zilei cele mai avantajoase. -0-

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț

SECȚIA CEREALE

Cluj, strada Regina Maria Nr. 1.

Telefon 329. — Adresa telegrafică: Centrala Cereale.

22-0

FREDERIC CZELL & FII

Grupa CAROL CZELL

Biroul Central: Str. Principele Carol, 17.

Depozit General: Brașov-vechiu, str. Lungă, 97.

Comenzile pentru bere, vin și licheruri se primesc sau prin poștă sau prin

5184 14-52 -0-

telefon Nr. 72 și 38. -0-

Bere comandată peste 25 sticle se transportă la domiciliu, totă și vinurile de masă și desert, precum și toate licherurile fine.

La dorință trimetem preț-curent.

PROPRIUL SAU DUȘMAN

este acela, care înainte de-a se providea cu hainele necesare, nu cercetează, fără obligația de-a cumpăra, Magazinul bogat asortat

Iosif Klein și fiul

Brașov, strada Vamei No. 24 (vis-à-vis cu biserica catolică).

Serviciu solid.

Prețuri ieftine.

21-100

Atelierele tipografice ale

Gazetei Transilvaniei

„Tipografia A. Mureșian Branisce & Comp.”

Complect renovat — după ultimele cerințe ale artei grafice —

EXECUTA URGENT

Orice lucrări: Ziare, reviste, cărți, broșuri, bilete de teatru, programe, cărți de vizită.

Specialitate în lucrări de contabilitate

Bilanțul - registre - carnete á souche și orice lucrări pentru Autorități publice și Societăți particulare.

MAȘINI DE TIRAJ MARE

Birou special pentru traduceri în și din limbile germană și maghiară.

STRADA PRUNDULUI Nr. 15.